

FRAUENBURG.

Har intet du förnummit af det rykte,
Som nyss du nog förstår mig, Hubert.

HUBERT.

Ja, jag förstår: om att ers majestät
Del skulle hafva i kung Ferdinands öde.
Väl har en sådan hviskning nått mitt öra,
Men flyktigt blott den susat mig förbi;
Och der man lyssnat till den, har jag hånlett
Åt de klentrogne, som på sagor tro.
Ni lugn kan vara!

FRAUENBURG.

Och huru har man
Mottagit detta rykte? Säg!

HUBERT.

Såsom sig bordt: med misstro och förakt.
Er fromma vandel alltförväl man känner,
För att åt slikt förtal sitt öra låna.

FRAUENBURG.

Hubert!

HUBERT.

Ers kunglig majestät.

FRAUENBURG.

Bort med förställning! Vi hvarandra känna,
Hvarandras öde hafva i vår hand.
Faller den ena, faller ock den andre;

Herrskar den ene, delar makten han,
Med den, som han att tacka har för makten.
Och herrska vill jag Hubert, vill att alla
I stoftet neder sig för mig skall böja.
Till obegränsad makt jag mig vill höja
Och hvad i vägen står, bortsopas skall,
Förintas allt, som reda kan vårt fall.
Var vaksam! Inga medel skona
Att höja glansen af din konungs krona.
Uti sin linda missnöje och knot
Förqväfvvas skall. Du derfor känner bot.
Din fullmakt vidsträckt är.

HUBERT.

Der blott en hviskning
Utaf förräderi förnimmas kan,
Skall evig tystnad ögonblickligt följa.

FRAUENBURG.

Och när vår makt ändligt befästad är,
När tal, om kungamord och svek dött bort,
Då skall din ärelystnads djerfsta drömmar,
Förverkligas, då skall belöning följa.

HUBERT, för sig.

Min lön, att taga ut, jag nog skall veta;
Om du den vägra djerfs, är du förlorad!

högt.

God natt ers majestät!

FRAUENBURG.

God natt!
Hubert går.

SCEN V.

FRAUENBURG. JOHANNA.

JOHANNA, inkommer utan att blifva sin fader varse.
 Jag får ej ro. Mig som en vålnad
 Den hemska tanken öfverallt, förföljer
 Och ur min själ allt lugn, all frid förjagar.
 — Hvad här är dystert uti detta slott.
 Hvi fick jag ej uti mitt barndomshem
 Mitt lif, omgifven utaf frid och kärlek
 Bortdrömma? — Sedan maktens sol
 I praktfull glans gått upp för oss, har allt
 Som förr min sällhet var, ifrån mig flyktat,
 Min faders kärlek och mitt hjertas ro.

FRAUENBURG.

Din faders kärlek?

JOHANNA.

Du här! . . .
 O, fader, säg det ej är sannt! — Du tiger,
 Du bort dig vänder . . . Gud! det är då sannt.

FRAUENBURG.

Min älskling, min Johanna!

JOHANNA.

Mig visshet gif!

O fader,

FRAUENBURG.

Om i ditt hjerta
 En önskan bor, så nämna den blott, Johanna.

O, ej förgäfves nu jag konung är,
 Min makt är obegränsad, som min kärlek!

JOHANNA.

Det går en hviskning genom slottets salar;
 O, ej till den jag velat lyssna, fader!
 Men dock med en oemotståndlig makt
 Den trängt sig in uti min själ.

FRAUENBURG.

Så tala!

JOHANNA.

Man säger att . . . kung Ferdinand dött
 För . . . mördarhand . . .

FRAUENBURG.

Ha! — Hvem har vågat? . . .

JOHANNA.

Genom musikens brus och festens himmel
 En röst, som om ifrån en graf den kommit
 Sig trängde fram och hviskade till mig:
 Din fader är . . .

FRAUENBURG.

Glöm bort det, barn!

Din frid ej längre det förstöra får.
 Nej, ej åt mörka drömmier
 Du dig får öfverlemna nu. Du är
 En konungs dotter, lifvet mot dig ler.
 Du måste njuta det i fulla drag;
 Du måste vara fri och stolt, som jag!
 O, barn, ljuft är lifvet, då man ser
 Ett folk för sig i stoflet böjas ner!

JOHANNA.

Jag skall, som förr, upp mot dig kunna se,
Din hand är skuldfri, rent ditt samvete?

FRAUENBURG, kämpande med sin rörelse.
Ja, mitt barn.

JOHANNA.

Tack, dyre fader!

Nu har mitt hjerta återfått sin frid.
O, om du visste hvilka qual jag utstått!

nedsjunker på knä.

Förlåt, förlåt att jag har kunnat hysa
En skugga utaf tvifvel om din oskuld!

FRAUENBURG, reser henne upp med svårt tillkämpad fattning.

Och nu till hvila, barn. Ljufva drömmar
Din bädd omsväfva må. God natt!

JOHANNA.

God natt min far! O, måtte kronan lätt
Uppå din hjessa hvila. Måtte Gud
Dig för all fara skydda, nu och alltid!

går.

Slut på andra akten.

TREDJE AKTEN.

Ett rum i slottet.

SCEN I.

FRAUENBURG och SALTZA, inkomma.

FRAUENBURG.

Nej, jag har redan alltför länge lyssnat till dina oförvägna ord! Det är blott din ålder och den trohet med hvilken du och dina förfäder tjent vår höga familj, som du har att tacka för, att du ostraffad får säga din konung sådana saker du i dag sagt mig. Men mitt tålamod har tagit slut och jag förklarar dig nu bestämdt, att jag ej längre vill lyssna till dig. Du kan gå!

SALTZA.

Jag *kan* ej gå! Jag kan ej gå förrän ni lagt mina ord på hjertat, förrän ni erkänt, att den grund på hvilken ni bygger, är falsk, och att frihet och menniskorätt stå öfver allt annat på jorden.

FRAUENBURG.

Frihet! . . . Menniskorätt! . . . Lumpna fraser, som svaga, svärmande naturer funnit upp till näring för sina bleka drömmar!

SALTZA.

O, huru blind är ni ej för den eviga sanningens lärdomar, då ni tror, att menniskoanden kan förtryckas och instängas inom despotismens gränser, utan att förr eller sednare med kraft bryta sig väg till frihet och ljus?

FRAUENBURG.

Hvad är menniskoandens kraft emot den materiela kraften, emot *min* kraft? Ett uselt intet, som jag efter behag kan vända åt hvilket håll jag vill! Jag har varit konung tillräckligt länge, för att lära mig att förakta dessa toma fraser, för att finna huru vanmäktig denna menniskoandens beprisade frihetskänsla är, gentemot vanan och traditionen. Det är dessa, som beherrska världen. Det är inför dessa människorna sjelfvilligt böja sig i stoftet. Det är på dessas altaren de utan knot nedlägga sina bästa gåfvor, ja, sina lif, om det så fordras. Säg mig, Saltza, hvad kan man väl hafva att frukta af denna menniskoande, som så låter beherrska sig, som med en sådan blindhet rusar mot sin egen undergång?

SALTZA.

Erfarenheten skall ännu en dag lära er det.

FRAUENBURG

Aldrig! Jag är ej konung förgäfvad. Jag eger makt att med våld tillkämpa mig en lysande seger.

SALTZA.

Tillräckligt många offer hafva redan fallit för er skuld.

FRAUENBURG.

De hafva varit nödvändiga för ordningens upprätthållande, för rikets lugn . . .

SALTZA.

Och för beståndet af er despotism.

FRAUENBURG.

Saltza!

SALTZA.

Ja, ja; jag vet det alltförväl. Men sålunda har ännu aldrig någon människa kunnat grunda sig en säker och lycklig framtid. Detta yttre lugn, som nu herrskar uti riket, insöfver er i ljufva drömmar om beständigheten af er makt. Ni tror, att ni ingenting mer har att frukta, att ni nått ert mål och nu fritt kan bryta de eder ni svurit ert folk, de löften om frihet och frid, ni gifvit detsamma. Men under lugnet och den skenbara likgiltigheten gäser missnöje och hat, som en dag skola bryta ut och dränka er makt uti den svallväg med hvilken den undertryckta friheten qväller fram.

FRAUENBURG.

Jag har tagit mina mått och steg för att förhindra allt det der.

SALTZA.

Edra mått och steg. Ja, det är sannt. Ni har ju ställt hela riket under det nesligaste förmynderskap, ni har ju förbjudit folksamlingar och agitationer af alla slag. Men hvad tror ni väl, att ni vunnit med detta? Om också folket lyder ert förbud, att öppet samlas för att utbyta tankar och ideer, betyder det dock ingenting, sålänge ni ej kan släcka det förnuft försynen nedlagt i hvarje människas själ, sålänge ni ej kan betaga människorna formågan att tänka och känna. Det är en våd-

lig kamp ni börjat, och den *måste* föra er till undergång, ty en kamp emot menniskoandens frihet är en kamp emot — Gud!

går.

SCEN II.

FRAUENBURG, sedan HUBERT.

FRAUENBURG.

En kamp emot menniskoandens frihet är en kamp emot Gud! En kamp emot Gud? Kämpar jag emot Gud? . . . Nej, det får inte finnas någon Gud. Gud, är ju blott ett abstract begrepp, som svaga, osjelfständiga varelser skapat sig, emedan de ej kunnat framlefa sitt lif, utan något att frukta för, utan något att böja sig i stoftet för. Jag känner icke detta behof af förödmjukelse och fruktan Jag vill herrska, jag vill sjelf vara

HUBERT, som under slutet af monologen inträdt.
Gud?

FRAUENBURG.

Hvad nytt?

HUBERT.

Reynaldo väntar uti ert majestäts förrum på audiens.

FRAUENBURG.

Bed honom komma in.

Hubert går.

SCEN III.

FRAUENBURG. REYNALDO. HUBERT.

REYNALDO.

Ers kunglig majestät.

FRAUENBURG

God dag, min vän.

REYNALDO.

Den djupa vördnad, gränslösa beundran
Jag städs för min dyre konung hyst,
Gör till en pligt, att eders majestät,
Hembära hvad jag vet.

FRAUENBURG.

Förräderi?

REYNALDO.

Det rätta namnet är

För denna nedrighet, som ännu kommer
Mitt blod, att sjuda utaf raseri,
Då jag betänker, hvilken herrlig konung
I eders kunglig majestät vi fått.

FRAUENBURG.

Till saken!

REYNALDO.

Ett skändligt brott emot den visa lag,

Ers kunglig majestät mot samlingar
Och sammankomster, låtit emanera
(Och hvilken till sitt rätta värde nog

Af dem, som älska kung och ordning, skattas)
 Har skett i går, då hos den unge, rike
 Högbornige Romillo von der Pfaltz
 En hop af landets ädlingar sig samlat
 I afsigt att befästa ett förbund
 Hvars mål det vore ack, jag saknar krafter
 Att säga det!

FRAUENBURG.

Nåväl!

REYNALDO.

På mina knän jag ber ers majestät
 Om tillgift, för att slika ord
 Jag yttra måste.

FRAUENBURG.

Så tala!

REYNALDO.

Förbundets mål

Är att från thronen eders majestät
 Nedstörta

FRAUENBURG.

Ha!

REYNALDO.

— Ej längre —

Så föllo sig Romillos egna ord
 — En mördare och en tyrann skall fläcka
 Vår thron. Till strid, till handling bröder!
 Och på hans tal ett dånande "hurra!"
 Det enda svaret var.

FRAUENBURG, till Hubert.

Med sex drabanter

Du till Romillos boning dig begifver
 Att honom fängsla för förräderi
 Mot kung och land. Vår högsta domstol
 Den oförvägne döma skall; hans straff
 Till varning för de andra död må blifva.

Hubert går.

Och dig min trogne vän, till riddare
 Af Sanct Fernando orden, jag utnämner.
 Mig tjena lika oförvitligt änn'
 Och det ej gifvas skall ett äreställe
 För högt att nås af dig!

REYNALDO.

Jag saknar ord

FRAUENBURG.

Dig blanda ibland folket, än som ädling
 Än såsom arbetskarl, dagdrifvare,
 Och forska ut, hvad det om kungen tänker.
 Och der man ropar *Lefve!* ropa med;
 Och ropar man *Pereat! Ned med kungen!*
 Du skrika skall änn' högre än de andre,
 Så att ej någon dig misstänka kan
 Och du i stånd må bli att bringa mig
 Om landets tillstånd, sanningsenlig kunskap.
 Och nu farväl!

REYNALDO.

Ers kunglig majestäts

Tropligtigste och underdånigste.

Går.

SCEN IV.

En öppen plats begränsad af hus. Natt.

MAXIMILIAN, sedan RODERICH.

MAXIMILIAN, inkommer.

Här var det, Roderich mig möta skulle. —
 — O Gud, hur ousägligt tungt det är,
 Att faderlös, förskjuten, utan hem,
 Likt en förbrytare i nattens dunkel vända
 Till fosterbygden åter! — Ack, måhända
 Johanna, likt de andra, mig förgätit!
 Måhända denna kärlek, som min tröst
 I sorgens bittra stunder städse varit,
 Ej gensvar mer hos henne finna skall! —
 Och om hon mig ej glömt, hur kan väl jag
 Dock för vår framtid någon sällhet hoppas?
 Hon är en kungadotter nu och kronan,
 Som smyckar hennes faders hjessa var
 Min arfvedel. Dock bort med dessa tankar!
 Allt, allt jag glömma vill för hennes skuld.

.....
 Hur underbart, hur dunkelt hotande
 Var ej det bref mig Roderich sände. "Prins",
 Såsnart ni dessa rader genomläst
 Er skynda hem. I fosterlandets namn
 Jag kallar er. Kom ej vid dagens ljus
 Men uti nattens mörker, tyst och ensam.
 Jag er vill möta vid den öppna plats,
 Som nära katedralen är", så föllo
 Hans ord ju sig. — I fosterlandets namn
 Han kallar mig, och jag har lydt hans maning.

Om ock mig fosterland och folk förskjutit,
 Jag älskar dem med samma varma hjerta,
 Som förr. —

RODERICH, inkommer.

Och kärlek,

Glödande, alltuppoffrande, vårt land
 Af sina tappra söner väl behöfver.
 Var helsad, prins!

MAXIMILIAN.

Min ädle Roderich!

RODERICH.

I fosterlandets helga, dyra namn
 Jag eder kallat. Nedtryckt, suckande,
 På hämnd emot tyrannen högt det ropar.
 Säg, vill ni lyssna till dess maning, vill
 Ni svärdet fatta och med modigt hjerta
 För rikets frälsning uti striden gå?

MAXIMILIAN.

Om ock betydelsen af dina ord
 Ej rätt jag fattar, minsta tvekan
 Om pligtens helgd min själ ej hysa kan
 Då fosterlandet mig till handling kallar.

RODERICH.

Följ mig, min prins! Vid stadens södra port
 Sig samlat har en hop af ädla söner
 Beredda att för fosterlandets frid
 Uppoffra allt. Hvad der ni höra får
 Er själ med fasa fylla skall. — Ni tvekar?

MAXIMILIAN.

O nej! En dyster aning blott min själ
Omtöcknade. Kom, kom! För fosterlandets väl
Allt annat vika må!

De gå.

Slut på tredje akten.

FJERDE AKTEN.

En stor sal. Vid ett bord i fonden sitta Generalprokuratorn och Domare. Till venster på en upphöjning en stol för konungen. Vakt af soldater vid alla dörrar. Då ridån gått upp inträder Frauenburg åtföljd af Hubert, Saltza och sin svit.

SCEN I.

FRAUENBURG. SALTZA. Generalprokuratorn. HUBERT.
Domare. Hofherrar; sedan ROMILLO.

FRAUENBURG, till Generalprok.

Låt föra in Romillo von der Pfaltz
Och läs för honom anklagelsen sedan. —
— Vi rättegången velat öfvervara,
För att oss sjelfva öfvertyga få,
Om uti en af hofvets prydnader,
I en af rikets ädle riddare,
Med smärta vi förrädarn stämpla måste.

Romillo införes af soldater.

GENERALPROKURATORN, till Frauenburg.
Må rättegången börja?

FRAUENBURG.

Förfar som lagen bjuder.

GENERALPROKURATORN, läser.

Du, Romillo von der Pfaltz, länsgrafve af Werda och Görnitz, står här inför Hans Majestäts domstol anklagad för förräderi emot din konung och ditt land.

Till Romillo.

Ehuru brottet ligger för öppen dag och således kunnat omedelbart straffas, såsom lagen bjuder, har vår nådige herre och konung af misskund öfver din ungdom och din högättade familj, behagat lemna brottets behandling åt landets högsta domstol, på det att, om du eger något att anföra till ditt försvar, straffet må kunna lämpas derefter. I lagens namn uppmanar jag dig nu, Romillo von der Pfaltz, länsgrafve till Werda och Görnitz, att till ditt försvar emot anklagelsen anföra hvad som med sanningen öfverensstämmer och öppet bekänna till hvad du uti den finner dig skyldig.

ROMILLO.

Förrän ett ord till mitt försvar jag säger,
Jag veta vill, hvem för förräderi
Emot mitt fosterland mig djerfs anklaga.

FRAUENBURG, med förlorad fattning.

Jag!

ROMILLO.

Du!

FRAUENBURG.

För tvenne dagar sedan,

Vid gästbudet uti ditt palats

Du dig om landet har förrädiskt yttrat.

Jag vet det alltförväl.

ROMILLO.

En lögn det är!

Dock ej den första, dina läppar fläckar.

FRAUENBURG, till Generalprok.

Ej vittnesmål behöfvas. Bäst han dömes
Utaf sin egen fräckhet. Läs domen upp,
Som lagen stadgar för förräderi
Mot kung och land.

GENERALPROKURATORN, läser.

Beträdes någon

Med svek emot sin lagelige konung
Eller det land, som honom fostrat har,
En neslig död han genast ljuta må.

ROMILLO.

Om för förräderi mot kung och land
En neslig död, man genast ljuta må,
Ett brott mot lagen är, att änn' du lefver
Eländige, som mördat har din konung
Och åt din herrsklystnad, ditt fosterland
Förrådt!

FRAUENBURG.

För honom bort! — Hvi dröjen I

Med utförandet af er kungs befallning?

ROMILLO, stötande tillbaka soldaterna som vilja gripa honom.

För kungamord, för svek emot ditt folk
Jag högt anklagar dig. Snart, snart
Igenom hela landet ljuda skall

Denna beskyllning lik en dyster grafsång.
— Du tror dig stå på höjden af din makt,
Du tror att intet, denna makt kan skaka.
Förblindade! Så blicka då tillbaka
Och se huru tyrann efter tyrann
Sin strid mot frihet slutat.

Tumult utanför.

Hör,

Hör frihetens protest mot tyranniet!
Dig red att dö, ty nära är ditt fall;
Der sanning kämpar, den ock segra skall!

FRAUENBURG.

Till ögonblicklig död han genast föres.
Bort oförvägne!

ROMILLO.

Javäl, jag går.

Och när inför vår Herres thron jag står,
Till först jag bedja skall, att han förlossar
Mitt fosterland från dig, förrädare!
Går beledsagad af Generalprokuratorn, Domare och solda-
ter. Tumultet utanför tilltager i styrka.

SCEN II.

FRAUENBURG. SALTZA. HUBERT.

FRAUENBURG.

Finns ingen här, som är sin konung trogen
Då slikt tumult ostraffadt råda får?
Gå Hubert, säg att min befallning är,

Att om tumultet icke genast stillas,
Man på de oförvägne skjuta må.

HUBERT.

Ers majestät

Man hör vilda skrån utanför.

FRAUENBURG.

Hvi dröjer du?

Dig skynda och skjut ned hvarenda en
Af de förrädiske, som så min makt
Att trotsa djerfvas!

SALTZA.

På stund

Du återtaga skall, denna befallning!

FRAUENBURG.

Ha! äfven du mig trotsar.

SALTZA.

Betänk,

Att det är mot det folk, du frid och tro
Har svurit, vapnen höjas skola!

Hubert går.

FRAUENBURG.

För landets väl, för upprätthållandet
Af skick och ordning

SALTZA.

Lumpna fraser,

Traditionela omhölje för själar
Som sig åt despotismens djefvul sålt!

Man hör kanonskott.

Nu slitas af de sista band, som änn'
 Mig fästade har vid dig. Ej tvifvel
 Jag om ditt brott mer hysa kan. — Farväl!
 Min arm är bräcklig, men ännu en klinga,
 För rätt och sanning kan den modigt svinga!

Går.

SCEN III.

Ett rum i slottet.

FRAUENBURG. HUBERT.

FRAUENBURG.
 Upproret är i starkt tilltagande, säger du?

HUBERT.

Ja, sedan Maximilians återkomst har det antagit fruktansvärda dimensioner. Enligt ifrån landsbygderna ingångna underrättelser reser sig folket öfverallt och ställer sig jublande under upprorsfanorna.

FRAUENBURG.

Att så våga trotsa min makt! — Men det är till en stor del min egen skuld. Jag hade bordt göra Maximilian till min vän, istället att, såsom nu, göra honom till min fiende genom den ringaktning jag visat honom. Hade jag handlat klokt, hade jag på ett vänskapligt sätt underrättat honom om de hvälfningar, som försiggått i hans fädernesland och som slutat med att föra mig till den thron, vid hvilken han, helt naturligt, fäst sina skönaste förhoppningar.

HUBERT.

Hvad som gör ställningen mest farlig, är att äfven inom arméen röster emot konungen börjat höja sig och att några regementen redan visat sig böjda för att förena sig med det upproriska folket.

FRAUENBURG.

Fördubbla deras löner! Strö omkring dig utmärkelse med full hand!

HUBERT.

Statskassan är uttömd

FRAUENBURG.

Hvad?

HUBERT.

Till förberedelserna för kungavalet

FRAUENBURG.

Ja, det är sannt!

HUBERT.

Ett rykte, som ej förbättrar ställningen har med otrolig hastighet spridt sig öfver hela landet . . .

FRAUENBURG

Ha!

HUBERT.

Detta rykte

FRAUENBURG.

Jag känner det!

HUBERT.

Det gifves numera blott ett medel till räddning.

FRAUENBURG.

Och detta vore?

HUBERT.

Att Maximilian undanrödjes och brottet hvälfves på mig.

FRAUENBURG.

På *dig!* — *Hvems*, hvems är det då ursprungligen om ej ditt?

HUBERT.

Min konung!

FRAUENBURG.

Jag anklagar dig icke. Nej, nej! Jag vill tacka dig. Tacka dig, Hubert, för att du förhjelpt mig till makt och glans; tacka dig för att du vill bevara dem åt mig. De *måste* bevaras åt mig, ser du, kosta hvad det vill! Jag kan numera icke lefva dem förutan. — Utför din plan och begär hvilken belöning, som helst. Den är på förhand din.

HUBERT.

Jag vill rädda din makt åt dig, men innan jag sätter hela min existens på spel, vill jag, om också för en kort tid, njuta af lifvets sällhet.

FRAUENBURG.

Det skall du, Hubert. Penningar, äreställen, förläningar — välj hvadhelst du vill!

HUBERT.

Jag har redan nog af allt detta. Utgången ifrån folket, som jag är, har min ärelystnad längesedan blifvit tillfredsställd genom de utmärkelser med hvilka min konung öfverhopat mig. Nej, min hog ligger åt ett annat håll. Jag vill söka min lycka i kärlek.

FRAUENBURG.

I kärlek!

HUBERT.

Det förvånar dig. Nå ja, min första ungdom är ju också redan försvunnen. Men den har försvunnit under mödor och arbete, under oförtruten kamp emot omständigheterna, som allt ville kvarhålla mig på den plats der ödet ställt mig. Jag har med en lysande seger gått ur denna kamp. Jag har från tjenare svingat mig upp till äreställen, till en nästan oinskränkt makt. Men nu sedan striden är slutad, hafva alla de känslor och passioner som under densamma med våld blifvit tillbakahållna vaknat upp med förfärande styrka och pocka på sin rätt. Jag vill tillfredsställa dem.

FRAUENBURG.

Nämn blott den tärna, som behagar dig och hon skall ännu i dag vara din.

HUBERT.

Det är din dotter.

FRAUENBURG.

Min dotter!

HUBERT.

Ja, det är Johanna. Hon *måste* blifva min!

FRAUENBURG.

Aldrig!

HUBERT.

Du skall återtaga detta ord, då jag säger dig, att det blott har varit hoppet, att engång få ega henne, som gjort mig till ett verktyg för din blodiga herrsklystnad, som förmått mig att genom brott bana dig väg till thronen.

FRAUENBURG.

Oh!

HUBERT.

Du och verlden känna mig endast, som ett villigt verktyg i förtryckarens hand, som en usling utan alla menkliga känslor. Men ifrån det ögonblick din dotter är min, vill jag säga ett evigt farväl åt mitt förflutna lif, vill jag

FRAUENBURG.

Omöjligt! Hon är för ren för dig.

HUBERT.

Det är uti hennes renhet jag vill söka min frälsning. Ser du, när vi badat våra händer uti blod, när vi tillslutit vårt hjerta för allt hvad rättvisa och menklighet heter, då hafva vi försökt inbilla oss, att vi aldrig skulle behöfva stå till svars för våra gerningar, att det icke fanns någon Gud. Men det har gifvits stunder, då jag känt att det *finnes* en Gud

Jag har blifvit förhärdad, jag har glömt mina böner; men din dotter skall bedja för mig, skall komma mitt förstenade hjerta att vekna.

FRAUENBURG.

Sluta upp med dina vansinniga drömmar. Min dotter skall aldrig tillhöra dig!

HUBERT.

Hon *skall* tillhöra mig. Betänk! det är endast hon, som kan rädda din makt åt dig.

FRAUENBURG.

Nej, nej!

HUBERT.

Är det ditt sista ord?

FRAUENBURG.

Ja.

HUBERT.

Välan! Så vill jag ej mera hafva någon misskund med dig. Jag går.

FRAUENBURG.

Hvarthän?

HUBERT.

Till de upproriskes läger.

FRAUENBURG, efter en paus.

Kom! — Följ mig till min dotter.

De gå.

SCEN IV.

Johannas rum.

JOHANNA. ELISABETH.

ELISABETH, sjunger vid sin luta.

När hjertat klappar i sin vår
 Och kinden, täflande med rosen glöder;
 När ännu ingen bitter tår
 Den tunga sorgen föder;
 Då känns det lefnadslustigt uti tärnans bröst,
 Då tänker hon ej uppå storm och höst.

Men sen, när sorgerna de bittra komma
 Och rosorna från vissna kinden flyr,
 Då blir på glädje hjertats kamrar toma,
 Då börjar tärnan, förr så glad och yr
 Sitt trötta hufvud emot bröstet luta
 Och önskar att få lifvets vandring sluta.

JOHANNA.

Tack för din vackra sång!

ELISABETH.

Den dyster

Och full af vemod var. En annan
 En mera glad, jag borde hafva sjungit.

JOHANNA.

Ej glada sänger mer jag älska kan.

ELISABETH.

Prinsessa, så ni ej får tala. O,
 En herrlig framtid, smyckad utaf kärlek
 Och lycka, ler ju tjusfullt emot er!
 Ni får ej hänge er åt dessa drömmar
 Om olycka, ni sen en tid har närt.
 Ack, allt skall ännu blifva bra. Och tro mig
 Ej länge dröja kan, förrän prins Max
 Till er och fosterlandet återvänder.

JOHANNA.

Jag vågar icke hoppas det.

ELISABETH.

O ja, ni måste!

JOHANNA.

En dyster aning tynger på min själ. All frid,
 All sällhet från mitt arma hjerta flyktat,
 Sen kungens vrede sig mot honom vändt
 Och vi vår kärlek aldrig yppa kunna. —
 — Om mina aningar besanna sig, om jag
 Af något olycksöde drabbas skulle,
 Gig Maximilian detta kors och säg,
 Att intill döden, lika varmt jag älskat!

Löser ett juvelkors från sin hals och ger det åt Elisabeth.

EN PAGE, inträder.

Hans Majestät, konungen.

går.

JOHANNA, till Elisabeth.

Mig lemna.

Jag önskar ostörd tala vid min far.

Elisabeth går.

SCEN V.

JOHANNA. FRAUENBURG. På något afstånd HUBERT.

FRAUENBURG.

Johanna, mitt barn

JOHANNA, gömmer hufvudet vid hans bröst.

Min dyre far!

FRAUENBURG, efter en paus till Hubert.

Gå! — Gå förråd mig, men din hand vid henne
Ej komma skall!

HUBERT.

Ditt sista ord?

FRAUENBURG

Är: gå!

HUBERT.

Välan! Jag ock har gjort mitt val. Min själ
I helvetet dig möta skall. Farväl!

Går.

JOHANNA, blickar förfärad efter Hubert.

Min far, du brottslig är!

Sjunker vanmäktig i konungens armar.

Slut på fjerde akten.

FEMTE AKTEN.

Ett rum i slottet.

SCEN I.

FRAUENBURG, inkommer.

Jag får ej frid! Mig vålnader förfölja
Hvart än jag går, hvar än jag mig må dölja.
Min själ förvirrad är, mitt hjertas ro
För evigt flyktat med min barndomstro.
Utur den svarta natt, som mig omger
Blott hemska brott uppå mig blicka ner!
— Ren på ruinerna utaf min makt
Ler friheten, som jag i bojer lagt.
Upprorets vilda, skoningslösa svall
Åt mig bebådar undergång och fall.
Snart, snart är allt förbi, och jag skall gå
Till doms för mina gerningar att stå!

SCEN II.

FRAUENBURG. En budbärare.

BUDBÄRAREN.

Ers kunglig majestät.

FRAUENBURG, frånvarande.

Hvem är du? Hvad du vill?

BUDBÄRAREN.

Min dyre konung, bud jag bringar eder
Från Berthold Felsenheim, den ende,
Som ej förglömt den ed sin kung han svurit,
Den godhet, som hans kung på honom slösat.

FRAUENBURG.

Den ende säger du? Hvar är då Hans
Von Langenstein?

BUDBÄRAREN.

Han sig med Max förenat.

FRAUENBURG.

Och honom dock förlänningar jag gaf
Ett furstendöme värda!

BUDBÄRAREN.

Hans svarta otack

En evig nesa honom bringa skall.

FRAUENBURG.

Men Günther

Von Elfenthal? Den unge, vackre gossen
Ej kan mig hafva glömt. Hvar är då han?
Jag mycket honom saknat.

BUDBÄRAREN.

O, min konung,
Han, äfven han, sin tro mot er har brutit!

FRAUENBURG.

Sin tro mot mig har brutit? Han? — Omöjligt!
Till maka nyss jag ju åt honom gaf

Den rikaste och skönsta mö i landet,
Och räddade så ifrån undergång
Hans ädla hus.

BUDBÄRAREN.

De alla, alla svikit

Sin konung för att sig med Max förena.
Min herre blott er trogen blifvit. Han
Mot upprorsbandet med sin lilla skara
Djerft fakta skall och sänder bud, att om
Blott slottets garnison sin pligt ej glömmer
Om stridens utgång ej misströstras bör.

FRAUENBURG.

Gå, tacka honom.

räcker honom sin börs.
För ditt budskap detta?

BUDBÄRAREN.

Bland slottets garnison jag dela vill
Er rika gäfva. Håller den blott ut,
För oss måhända allt ej änn' är slut!

går.

SCEN III.

FRAUENBURG. GOTTFRIED.

GOTTFRIED, inkommer med sin harpa.

Du låtit kalla mig, min konung.

FRAUENBURG.

Ja, gamle vän. O, det är längesedan
Din harpas strängar söfde mig till ro!

GOTTFRIED.

Det längesedan är. Hvad skulle ock
 Jag, gamle, brutne man i hofvets salar?
 Min sträfva stämma skulle snart dött bort
 Ibland det smicker, som berusande
 Mot dig, från falhets altaren uppstiger.
 — När du förut i stunder utaf ofrid
 Lyssnade till min enkla sång, du blott
 En mennska var — nu är du konung!

FRAUENBURG.

Nog, nog derom! — Tänk ut en vacker sång
 Som missljuden uti min själ kan tysta
 Och stämma den till frid och harmoni!

GOTTFRIED.

Den frid ej mycket värd är, som ej kommer
 Ur mennskans eget bröst. Är samvetet ej rent
 Är hjertat skuldbelastadt, själen fläckad,
 Förgäfves frid och ro man söka skall!

FRAUENBURG.

Mig sjung en sång! Jag vet din stämmas väljud
 Skall söfva mig till ro, skall ljustigt stilla
 Den oro, som på själens helsa lär.

Kastar sig på en bädd.

GOTTFRIED, sjunger.

Och konung Waldemar han satt
 I sina fäders borg.
 Omkring hans själ var dyster natt
 Och hjertat frätt af sorg.

Han hade lefvat tjugu år,
 Som kung i Svealand.
 Sitt folk han gifvit mångt sår
 Med grym och skonlös hand.

Han hade svurit tro och frid
 Åt fosterland och folk;
 Men hela sin regeringstid
 Blott varit svekets tolk.

Det land, som blomstrande och skönt
 Till arfvedel han fått.
 Hans usla hjertas grymhet rönt
 Uti dess fulla mått.

Nu kungens hjerta slog så matt
 Och hän han skulle gå,
 Allt in i evighetens natt
 Att för vår Herre stå.

Och skälfvande för brottens lön
 På knä han sjunker ned
 För domens engel med en bön:
 O, bed för mig, O, bed!

Men domens engel skådar bort
 Med afsky och förakt
 Och omgifven är innan kort
 Han af den ondes vakt.

Frauenburg reser sig långsamt upp efter sången. Den djupaste själsrörelse målar sig på hans anlete. Han tager några steg men nedsjunker maktlös på knä.

SCEN IV.

De förre. JOHANNA, sedan Budbäraren.

JOHANNA, inkommer aftärd och vacklande. Efter att under en stund hafva betraktat Frauenburg.

Ja, bed, o bed min dyre far,
Att Gud från syndens bojor dig förlossar.

FRAUENBURG, reser sig upp.

Mitt arma barn!

JOHANNA.

Ej mer du sörja skall.

Snart, snart allt öfverståndet är och frid
Det qualda hjertat får.

sjunker ned.

FRAUENBURG.

Ej lemna mig!

JOHANNA.

Jag går förut, att om förskoning bedja.
Du får ej bli fördömd!

FRAUENBURG.

Jag fruktar det.

JOHANNA.

Nej, nej! I skärselden för dig
Jag lida vill. Det kan ej Gud mig neka.

BUDBÄRAREN, inkommer.

De upproriske ren sig brutit in
På slottets borggård. Garnisonen
Med dem förenat sig. Allt är förbi!

Går.

FRAUENBURG.

Så är då striden slut.

JOHANNA.

Ja; slut den är.
dör.

FRAUENBURG, knäböjer vid hennes sida och kysser henne.
I dina rena spår jag följa vill.

Om, nånsin, hör försoning då mig till!

Dödar sig med sitt svärd.

GOTTFRIED, sjunger.

Och skälvande för brottens lön

På knä han sjunker ned,

För domens engel med en bön:

O, bed för mig, O, bed!

Under sängen har Roderich i spetsen för sammansvurne
brutit sig in, men de förbli i häpnad stående vid dörren.

SCEN V.

Landskap vid en flodstrand. Höga klippor skjuta här och
der ut i floden. Solnedgång.

SALTZA. MAXIMILIAN. Sammansvurne bivuakera i fonden.

SALTZA.

Ren dagen lider mot sitt slut. O kunde
Man hoppas blott, att då sig solen åter
I öster tänder, den bestråla skulle
Vårt fosterland ifrån förtryckarn räddadt!

MAXIMILIAN.

Tungt i sanning det att lefva vore
Om ej uppå det ädlas, rättas, seger
Man bygga kunde.

SALTZA.

Mörkt och hopplöst
Väl stundom det kan synas, när passioner
Sitt djerfva spel ohejdadt drifva få
Med mensklighetens heligaste känslor;
Då vill på en försyn man gerna tvifla
Och på det rättas seger uti striden
Mot osanning och tyranni, men snart,
Ack snart, man finner huru fåvitskt är
Den evige att genomskåda vilja.

Man hör tonerna af en triumfmarsch på något afstånd;
musiken höres småningom närmare och närmare.

MAXIMILIAN.

Hör, hör!

SALTZA.

De nalkas.

MAXIMILIAN.

Jubeltoner deras ankomst båda.

SALTZA.

De hafva segrat!

SCEN VI.

De förre. Under triumfmarsch intågar RODERICH bärande kronan, i spetsen för soldater. Efter dem följa folk af alla klasser, bland hvilka SIGISMUND, OTTOKAR och ELISABETH.

RODERICH.

Var helsad, ädle prins!

MAXIMILIAN.

Och tvefallt helsad du, om frid och framtid
Du fosterlandet bringar!

RODERICH.

Skingradt är,
Förutan strid och blodsutgjutelse, det följe
Förtryckarn kring sig samlat. Sjelf
Han fallit för sitt svärd. Vid sidan
Utaf hans dotters lik jag honom fann.

MAXIMILIAN.

Hans dotters lik? — O Gud!

RODERICH.

Af sorg

Öfver sin faders brottslighet, den adla
Till frid och salighet har gått. Elisabeth
Träd fram och gif prins Max den helsning
Du från Johanna har.

ELISABETH, ger korset åt Maximilian.

"Om jag

Af något olycksöde drabbas skulle,
Gif Maximilian detta kors oeh säg,
Att intill döden lika varmt jag älskat".

MAXIMILIAN.

Och intill döden lika varmt jag dig
Vill älska!

Kysser korset och gömmer det vid sitt bröst.

O, hvilat vid mitt bröst,
En talisman mot frestelse och synd!

20/1/00

RODERICH.

Ett värf oss ännu återstår. Vårt fosterland
Befriadt är ifrån tyrannen;

Till Maximilian.

Kronan

Och folkets kärlek nu dig höra till.
Ger kronan åt Maximilian.

FOLKET.

Hell dig vår konung!

MAXIMILIAN, blickar på kronan.

Förbannelse

Och synder vid dig häfta!

Till folket.

Är kronan min!

FOLKET.

Ja, ja! Hell dig vår konung!

MAXIMILIAN.

Välän!

Har upp på en klippa och kastar kronan i floden.

Sjunk ned i djupet, att din glans ej mer
Ifrån det rättas väg, må någon locka!

Till folket.

Ej såsom konung, blott som människa jag vill
Mitt lif åt fosterlandets lycka helga!

Ridån faller under jubelmusik.

